

Erasmus+ Projekt MChance

Kofinansiert durch das
Programm Erasmus+
der Europäischen Union

Najlepsze praktyki o drugich domach

PRZYKŁADY Z NIEMIEC, FINLANDII,
AUSTRII & POLSKI

Publikacja została zrealizowana przy wsparciu finansowym Komisji Europejskiej. Publikacja odzwierciedla jedynie stanowisko jej autorów i Komisja Europejska oraz Narodowa Agencja Programu Erasmus+ nie ponoszą odpowiedzialności za jej zawartość merytoryczną.

PRZYKŁADY Z NIEMIEC

Miasto:

Drugie domy jako szansa rozwoju miasta - przykład miasta Wolfsburg

Miasto Wolfsburg stanowi dobry przykład, w jaki sposób rozwiązywać problemy związane z tzw. drugimi domami w planowaniu urbanistycznym i polityce miejskiej.

Wolfsburg ma ponadprzeciętny odsetek osób, które pracują i mieszkają w różnych miejscowościach. Z danych urzędów meldunkowych wynika, że co najmniej 10% zarejestrowanych osób deklaruje dwa lub więcej miejsc zamieszkania. Zapewnienie wygodnych warunków życia dla tej grupy jest wyzwaniem dla władz miasta.

Na sytuację znacząco wpływa fakt, że koncern Volkswagen AG ma siedzibę w niewielkiej odległości od miasta, a przy tym oferuje atrakcyjne miejsca pracy i dogodne połączenia komunikacyjne.

W ramach „Sojuszu na rzecz mieszkalnictwa”, który tworzą władze lokalne, branża budowlana / mieszkaniowa i lokalni pracodawcy opracowana została strategia dotycząca „drugich domów”.

Szczegółowa analiza pozwoliła określić motywacje i długość pobytu w mieście, przede wszystkim osób podróżujących służbowo, uchodźców, dojeżdżających do pracy, stażystów czy doktorantów.

Z kolei wyniki badania stylów życia takich grup w Wolfsburgu przeprowadzone przez Nicole Leubert, zamieszczone w publikacji z 2013 roku „Heute hier. Morgen dort. Chancen und Herausforderungen multilokaler Lebensstile in Wolfsburg” (Dziś tu. Jutro tam. Szanse i wyzwania stylu życia w różnych miejscach), umożliwiły identyfikację różnych form integracji lokalnej, oczekiwań i różniących się potrzeb takich osób.

Wśród ofert mieszkaniowych, które opracowano w ramach „Sojuszu na rzecz mieszkalnictwa” proponowane są różne rozwiązania i usługi, np. pokoje do wynajęcia w większych mieszkaniach, mieszkania jednopokojowe, pokoje, luksusowe apartamenty i pokoje w pensjonatach.

Doświadczenia pokazują, że im bardziej różnorodna oferta i lepiej dopasowana do różnych wymagań i możliwości finansowych, tym jest więcej osób zainteresowanych.

Koncern Volkswagen AG uruchomił usługę relokacji dla pracowników zagranicznych, która obejmuje pomoc w znalezieniu zakwaterowania, przeprowadzce, zorganizowaniu spotkania z lokalną administracją czy w umówieniu wizyty u lekarza.

W Wolfsburgu społeczność lokalna kieruje się zasadą „miasta w ruchu”, a koncern samochodowy, ściągający do regionu wiele osób zainteresowanych pracą, wpływa na dynamiczny rozwój miasta.

Z punktu widzenia planowania strategicznego lokalnych władz, to właśnie mieszkańcy „drugich domów” – bardziej lub mniej czasowo mieszkający w mieście – są szansą dla lokalnego rozwoju. Wpływają na lokalną gospodarkę, ofertę i wydarzenia kulturalne w mieście, a także są ambasadorami Wolfsburga w kraju i za granicą.

Informacje:

Akademie für Raumforschung und Landesplanung (2016): *Multilokale Lebensführung und räumliche Entwicklungen*;

Positionspapier aus der ARL, S.14, http://shop.arl-net.de/media/direct/pdf/pospaper_104.pdf

Leubert, Nicole (2020): *Annäherung an die berufsbedingt Multilokalen in Wolfsburg*; https://shop.arl-net.de/media/direct/pdf/fb/fb_013/34_leubert.pdf

Projekt:

„Wat nu?“ (co dalej?) – Demograficzne zmiany w regionie Morza Wattowego

W jaki sposób można zorganizować i zagwarantować usługi użyteczności publicznej w gminach, które mają do czynienia ze zjawiskiem „drugich domów”? Takie pytanie zadali sobie uczestnicy projektu „Wat nu?“ („Co dalej?“) zrealizowanego dla gmin Wangerland, Norden, Juist i Spiekeroog i nadzorowanego przez Carl von Ossietzky Universität Oldenburg (Uniwersytet w Oldenburgu). Głównym celem prowadzonych działań było wypracowanie i zainicjowanie rozwiązań, które pomogą radzić sobie ze zmianami demograficznymi w gminach uczestniczących w projekcie.

Z wykorzystaniem różnych metod i narzędzi partycypacyjnych lub we współpracy z mieszkańcami prowadzono dialog z wszystkimi zainteresowanymi zrównoważonym życiem w regionie.

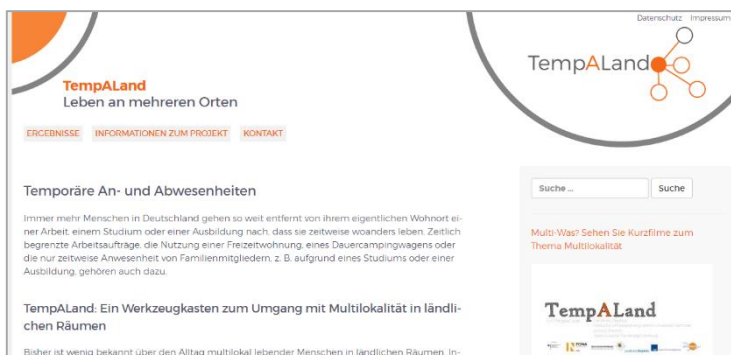
Czas realizacji: 06/2016 - 05/2019
Finansowanie: Federalne Ministerstwo Edukacji i Badań BMBF)
Program: Innowacyjność w gminach
Promotor: Projektträger Jülich (PtJ) Agencja Zarządzania Projektami

Informacja:

www.wat-nu-im-watt.de

Projekt badawczy:

TempALand – Życie w wielu miejscowościach

Leibniz Universität Hannover (Uniwersytet Hanowerski) i region Diepholz zrealizowały trzyletni (2016-2019) projekt badawczy o nazwie „TempALand” finansowany ze środków federalnych. Samorządy miast Diepholz, Rehden, Lemförde, Barnstorf i Wagenfeld aktywnie w nim uczestniczyły z nadzieją, że wyniki badań umożliwią im poznanie

nowych potrzeb lokalnych społeczności wynikających ze zmian demograficznych i zjawiska „drugich domów”. Celem projektu było przygotowanie narzędzi, które ułatwią gminom podejmowanie właściwych i skutecznych działań przy zachowaniu zasad zrównoważonego rozwoju.

Informacje:

<http://tempaland.de/>

Różne inicjatywy:

„Kampania powrotów“ w krajach związkowych byłej NRD

Po zjednoczeniu Niemiec wiele osób wyjechało / wyemigrowało z byłej NRD w poszukiwaniu bardziej komfortowych warunków życia i lepszej pracy. Deindustrializacja, likwidacja wielu zakładów pracy, coraz mniej ofert zatrudnienia i ogólny brak perspektyw spowodowały, że nowo powstały kraj federalny szybko się wyludniał.

Od kilkunastu lat samorządy nowych krajów związkowych próbują „odzyskać” osoby, które związane są z regionem, np. poprzez rodzinne domy czy wspomnienia.

Działania zachęcające do powrotu mają m.in. zwiększyć liczbę wykwalifikowanych pracowników, których brakuje, a w ostatnich latach braki te dramatycznie rosną z powodu zmian demograficznych.

Jedną z grup, do której adresowane są oferty zachęcające do osiedlania się, są osoby należące do grupy mieszkańców „drugich domów”. W promocji bierze się pod uwagę fakt, że większość z tych osób w wolnym czasie przemieszcza się między miejscem pracy a pobytu, w zależności od rodzaju zatrudnienia.

Saksonia:

" Czy regularnie dojeżdżasz do pracy na znaczną odległość, przez co tracisz dużo czasu i obniża się jakość życia?"

https://www.sachsekommzurueck.de/servlet/portal?knoten_id=9320&sprache=deu&ref_detail=RootServlet&ref_sprache=deu

Czy dojeżdżasz do pracy i jesteś tym zmęczony? Skontaktuj się! A może znasz ludzi, którzy dojeżdżają do pracy i nie mają już na to ochoty? Skontaktuj się też!

<https://rueckkehrernetzwerk.de/>

<https://www.heimat-fuer-fachkraefte.de/rueckkehrerboersen.html>

Turyngia:

" Rząd w Erfurcie zidentyfikował drugi czynnik: dużą liczbę tzw. osób dojeżdżających do pracy. Są to mieszkańcy Turyngii, którzy wracają do domu codziennie lub co tydzień, ale pracują w innych krajach związkowych" (2013).

<https://www.faz.net/aktuell/wirtschaft/fachkraeftemangel-thueringen-will-seine-verlorenen-kinder-zurueck-12624100.html>

Saksonia-Anhalt:

"Pracujesz w innym kraju związkowym i chciałbyś „przenieść” życie i pracę do Saksonii-Anhalt?"

<https://www.fachkraft-im-fokus.de/fachkraefte/>

"Dla dojeżdżający do pracy i innych zainteresowanych powrotem lub zmianą miejsca zamieszkania mamy w ofercie usługę ułatwiającą kontakt z przedsiębiorcami, umówienie się na rozmowę kwalifikacyjną, a nawet szybkie przygotowanie umowy o pracę."

<https://www.zuhause-im-harz.de/de/aktuelles-zih/rtag2019.html>

<https://hierbleiben-jobs.de/>

Brandenburgia:

<https://www.ankommen-in-brandenburg.de/de/ich-will-in-brandenburg-leben/ankommen-und-hierbleiben.html>

PRZYKŁADY Z AUSTRII

Broszura:

„Mieszkać w kilku miejscach. <Drugie domy> szansą dla miasta i wsi“

Wydawca: Oö. Zukunftsakademie / Land Oberösterreich,

Publikacja: Wrzesień 2019

SPIS TREŚCI:

- **Co oznacza termin „drugi dom“?**
Definicja i znaczenie zjawiska
- **Co mówią fakty?**
- **Co mówi nauka?**
Rozmowa z Peterem Weichhartem, byłym przewodniczącym Salzburger Instituts für Raumplanung (Instytutu Planowania Przestrzennego w Salzburgu), profesorem w Humangeographie und Regionalforschung (Instytucie Geografii Człowieka i Badań Regionalnych) na Uniwersytecie Wiedeńskim.
- **Postawy mieszakńców drugich domów?**
Ankieta przeprowadzona online wśród 117 osób mieszkających w „drugich domach” w regionie Górnej Austrii.
- **Dziewięć scenariuszy o „drugich domach”.**
Scenariusze szczegółowo opisują „drugie domy” i ich mieszkańcach. Konkretne osoby i ich historie.
- **Zadania dla gmin, miast i regionów?**
Cztery obszary działań konkretnymi metodami i rozwiązaniami dotyczącymi „drugich domów”. n
- **Dokąd prowadzi na podróż?**
Sześć tez o przyszłości „drugich domów”.

Więcej:

https://www.land-oberoesterreich.gv.at/files/publikationen/zak_leben_mehreren_orten.pdf

Projekty w ramach Agenda 21t:

„Drugie domy jako szansa rozwoju regionu Innviertel-Hausruck“

Promotor: Verein Inn-Salzach-Euregio
Czas realizacji: Styczeń 2019 – Grudzień 2020
Partner projektu: Zukunftsakademie OÖ

Projektziele:

- Handelnde AkteuerInnen/PolitikerInnen in der Region Innviertel-Hausruck entwickeln ein Bewusstsein für Multilokalität sowie für die spezifischen Bedürfnisse multilokal Lebender und begreifen diesen Lebensstil als wesentliche Chance für die Entwicklung der Region.
- Vorliegende multilokale Bedürfnistypen werden für das junge Erwachsenenalter, sowie für die späteren Lebensphasen „2. Aufbruch“ und „Un-Ruhestand“ geschärft, daraus abgeleitete Handlungsempfehlungen für Gemeinden weiterentwickelt und in Pilotgemeinden modellhaft getestet, sowie deren Umsetzung eingeleitet.
- In der Region Innviertel-Hausruck entsteht ein tragfähiges Netzwerk mit und für Multilokale, das den multilokalen Lebensstil in der Region nachhaltig und dauerhaft unterstützt und als entsprechende Andockstelle fungiert.

Informacje:

<http://inn-salzach-euregio.at/multilokal>

Spotkania:

Festiwal Hiesig'n-Dosig'n-Furtigen-Fest w Grafenschlag

Co pięć lat w gminie Grafenschlag w Dolnej Austrii odbywa się trzydniowy festiwal, na którym spotykają się wszyscy mieszkańcy regionu: urodzeni i mieszkający w Grafenschlag (Hiesing), urodzeni gdzie indziej, ale mieszkających obecnie w Grafenschlag (Dosig') i urodzeni w Grafenschlag, ale mieszkający gdzie indziej (Furtigen). W 2018 roku festiwal miał piątą edycję.

Informacje:

<http://www.grafenschlag.at/>

PRZYKŁADY Z FINLANDII

Badania & rozwój regionalny:

Laiturilla

„Laiturilla” to fiński projekt badawczo-rozwojowy, którego głównym celem jest wspieranie rozwoju regionu Sawonii Południowej jako wzorcowego obszaru rekreacyjno-wypoczynkowego.

Sawonia Południowa leży nad największym w Finlandii jeziorem Saimaa i jest drugim najbardziej zaludnionym regionem w Finlandii. Mieszka w nim na stałe 147 000 osób, a w weekendy i wakacje liczba ta zwiększa się o mieszkańców 50 000 „drugich domów”.

Celem projektu było poznanie sytuacji tymczasowych mieszkańców i wykorzystanie jej do zwiększenia obrotów lokalnych firm, tworzenia miejsc pracy czy wprowadzenia ułatwień przy zakładaniu nowych przedsiębiorstw.

Położono nacisk przede wszystkim na rozwój sieci usług związanych z wypoczynkiem, dzięki czemu pobyt właścicieli „drugich domów” będzie trwał dłużej, stanie się bardziej komfortowy i zachęci ich do

przyjazdu również poza sezonem urlopowym.

Stale rosnąca liczba „drugich domów” w regionie Sawonii Południowej sprawia, że lokalni i regionalni decydenci są świadomi znaczenia tego zjawiska dla rozwoju regionu.

Informacje:

<https://laiturilla.fi/>

PRZYKŁADY Z POLSKI

Gmina:

ŁOŚ (Mazowsze)

Łoś jest sołectwem położonym 40 km na południe od Warszawy, w którym w ciągu ostatnich 15 lat zaszły duże zmiany związane z dynamicznym wzrostem liczby ludności. Poza zmianami przestrzennymi – z

Nasz ŁOŚ

miejsowości rolniczej miejscowość stała się zurbanizowaną – doszło do głębokiej przemiany kapitału społecznego. Trzonem jest grupa tak zwanych zapaleńców, którzy kilku lat działają społecznie na rzecz lokalnej społeczności. Ogromną rolę w procesie aktywizowania i integracji odegrała sołtys Agnieszka Wypychowicz, która nie pochodzi z Łosia, przyjechała tam z innej części Polski. Pani sołtys podejmuje wiele inicjatyw, głównie kulturalnych, które podnoszą jakość życia mieszkańców.

Zawiązane przez mieszkańców Stowarzyszenia Miłośników Łosia postawiło sobie za cel działanie na rzecz integracji i rozwoju lokalnego środowiska wiejskiego w sołectwie. Stowarzyszenie organizuje festyny i inne imprezy promujące sołectwo i ogólnie polską wieś, wspiera liczne działania integrujące środowisko wiejskie i wiejskie w sołectwie, współpracuje z innymi organizacjami pozarządowymi. Od 2011 roku na terenie sołectwa organizowany jest rodzinny piknik pod hasłem „Łosiowisko”, który stał się wydarzeniem międzygminnym. Aktualnie trwa budowa wiejskiego klubu kultury, który ma stanowić centrum lokalnego życia kulturalnego dla wszystkich mieszkanki i mieszkańców. Rada sołecka planuje także utworzyć izbę pamięci poświęconą historii Łosia i okolicy. Rozpoznawalność gwarantuje miejscowości w gminie i powiecie logo sołectwa przedstawiające łosia. Mieszkańcy przyklejają logotyp na samochodach, co jest najlepszym dowodem na to, że identyfikują się z miejscem zamieszkania.

Informacje: <https://nasz-los.pl/>
<https://www.facebook.com/wiescizlosia/>

Gmina:

USTANÓW (Mazowsze)

Ustanów jest ciekawym przykładem miejsca ze znaczącą liczbą ludności napływowej i obserwowanego trendu tzw. drugich domów.

Nowy czas dla Ustanowa zaczął się w momencie wyboru na sołtysa Marty Wencławiak, która pozytywnie ocenia możliwości rozwoju sołectwa związane z ludnością napływową.

Na początku intensywnego wzrostu liczby nowych mieszkańców zdarzały się sytuacje konfliktowe, jednak pani sołtys „opanowała” je, choć nadal między nowymi mieszkańcami a autochtonami nie ma przyjaźni. Nad zmianami sytuacji w Ustanowie pracuje z dużym zaangażowaniem przede wszystkim grupa społeczników, w której

większość stanowią osoby napływowe. Sołectwo prowadzi własną stronę internetową i forum, na którym mieszkańcy wymieniają się opiniami. Ustanów ma własne tradycyjne wydarzenie o nazwie „Pętelka”, czyli zawody sportowe połączone z piknikiem rodzinnym. Zmiany dotyczące kapitału społecznego, które zaszły w Ustanowie, to skutek licznego napływu nowych mieszkańców z wyższym wykształceniem i wysokim poziomem zaangażowania w życie społeczne. Wysoka aktywność społeczna byłaby niemożliwa lub trudniejsza, gdyby nie zaangażowanie lokalnej władzy, a w szczególności sołtys Marty Wencławiak, która inicjuje wiele przedsięwzięć. Ustanów stał się dla innych gmin wzorem do naśladowania, w jaki sposób można rozwiązać konflikty z korzyścią dla lokalnej społeczności.

Informacje: <https://www.facebook.com/Solectwo-Ustan%C3%B3w-130151437101376/>